

EXPUNERE DE MOTIVE

Trecerea economiei românești, după 1989, de la sistemul etatist, centralizat, la economia de piață a determinat profunde schimbări în structurile economice și sociale, cu efecte directe asupra pieței muncii, în condițiile în care însăși această piață cunoștea transformări esențiale și se constituia pe baze noi, cu un mecanism de funcționare necunoscut în trecut în România. A apărut, ca un fenomen social major, șomajul și o categorie socială, șomerii, cu problemele lor specifice de protecție socială și de reintegrare în muncă.

O primă reglementare a acestor probleme s-a realizat prin adoptarea Legii nr.1/1991 privind protecția socială a șomerilor și reintegrarea lor profesională.

Elaborată într-o perioadă de început a funcționării pe baze noi a pieței muncii, nu a putut fi cuprinsă întreaga amploare și complexitate a problematicii șomajului și șomerilor.

Din acest motiv, Legea nr.1/1991 a cunoscut mai multe completări și modificări prin: Legea nr.72/1991, Legea nr.86/1992, Legea nr.57/1994, Legea nr.65/1997, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.9/1997 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.47/1997.

Unele situații și probleme au fost reglementate prin acte normative distincte care, împreună cu Legea nr.1/1991, au întregit cadrul juridic al pieței muncii. În acest mod au fost reglementate problemele calificării, recalificării și perfecționării pregătirii profesionale a șomerilor prin Hotărârea Guvernului nr.288/1991, cu modificările și completările ulterioare, precum și situația încadrării în muncă a absolvenților prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.32/1994 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.35/1997.

Deși a cunoscut modificările, completările și adaosurile menționate, legislația privind șomajul este încă deficitară generând acțiuni și practici care nu stimulează îndeajuns preocupările pentru căutarea continuă a unui loc de muncă, acordă un rol preponderent măsurilor de protecție pasivă a șomerilor în detrimentul celor active, pentru creșterea gradului de ocupare, nu precizează și nu delimitează cu suficientă claritate atribuțiile și sarcinile diferitelor organisme și instituții care activează pe piața muncii, nu se corelează în mod corespunzător cu legislația și directivele Uniunii Europene în domeniu și cu practicile Biroului Internațional al Muncii.

Reformele în domeniul instituțional, prin înființarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, a Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților etc., și în domeniul modernizării serviciilor de ocupare și formare profesională, legate de realizarea programelor finanțate din împrumutul acordat de Banca Mondială, au contribuit la conturarea unui nou cadru al desfășurării activităților pe piața muncii și au dat un conținut mai bogat acestor activități care, în prezent, nu sunt reglementate corespunzător.

Din aceste motive, a fost necesară elaborarea unei noi legi care să reglementeze măsurile pentru realizarea strategiilor și politicilor elaborate în

vederea asigurării unui nivel ridicat al ocupării și adaptării forței de muncă la cerințele pieței muncii.

Preluând și valorificând la un nivel superior reglementările pe care viața și practica pieței muncii le-au validat, proiectul de Legii privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă cuprinde, în principal, prevederi referitoare la următoarele aspecte:

1. Având în vedere largul impact al problemelor de pe piața muncii și multiplele corelații ale acestora cu celelalte domenii ale activității sociale, definirea termenilor, expresiilor și conceptelor uzuale și reglementarea procedurilor și indicatorilor statistici pentru monitorizarea și evaluarea situațiilor și a evoluțiilor de pe piața muncii.

2. Instituirea sistemul asigurărilor pentru șomaj, stabilind categoriile de persoane care intră în sistemul obligatoriu de asigurare pentru riscul de șomaj (salariați, funcționari publici, cooperatori etc.), precum și a celor care se asigură facultativ (persoane care lucrează pe bază de convenții civile, persoane autorizate să desfășoare activități independente, cetățeni români care lucrează în străinătate etc.).

3. În ceea ce privește măsurile de protecție a șomerilor:

a) acordarea unei singure forme de protecție - indemnizația de șomaj - urmând ca alocația de sprijin și ajutorul de integrare profesională care se acordă în prezent să fie preluate în cadrul prestațiilor de asistență socială;

b) acordarea indemnizației de șomaj în funcție de stagiul de cotizare care nu poate fi mai mic de 12 luni;

c) stabilirea nivelului indemnizației de șomaj, în sumă fixă, reprezentând 60 % din salariul de bază minim brut pe țară;

d) stabilirea duratei acordării indemnizației de șomaj, diferențiat în funcție de stagiul de cotizare:

pentru 1-5 ani stagiul de cotizare	6 luni de acordare a indemnizației de șomaj
pentru 5-10 ani stagiul de cotizare	9 luni de acordare a indemnizației de șomaj
peste 10 ani stagiul de cotizare	12 luni de acordare a indemnizației de șomaj

4. Reglementarea măsurilor pentru stimularea ocupării forței de muncă, cum ar fi medierea, consilierea în carieră, formarea profesională, stimularea angajatorilor pentru încadrarea de absolvenți ai instituțiilor de învățământ, dar și promovarea unor măsuri noi între care menționăm :

- susținerea financiară a încadrării persoanelor din rândul șomerilor în vederea realizării unor lucrări de interes comunitar;

- stimularea persoanelor pentru a se încadra și pe locuri de muncă cu program de lucru sub durata normală;

- stimularea angajatorilor, prin subvenționare directă sau prin facilități fiscale, pentru crearea de locuri de muncă și pentru încadrarea în muncă a șomerilor din categoriile cele mai defavorizate etc.;

- încurajarea mobilității forței de muncă prin acordarea unor stimulente materiale persoanelor care se încadrează în muncă în alte localități decât cele în care domiciliază.

Pentru susținerea acestor măsuri active estimăm că ponderea cheltuielilor din bugetul asigurărilor pentru șomaj va fi de circa 4-5%, în condițiile în care sumele disponibile, ce s-ar fi convenit plății ajutorului de integrare profesională și alocației de sprijin pe anul 2002, reprezintă 18% din buget. Menționăm că, în conformitate cu prevederile Programului de guvernare pe perioada 2001-2004, se preconizează ca totalul cheltuielilor cu măsurile active să reprezinte maximum 15% din bugetul asigurărilor pentru șomaj.

5. Finanțarea din bugetul asigurărilor pentru șomaj a serviciilor de stimulare a ocupării și realizarea acestora, în principal, de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, precum și de alți furnizori, acreditați în condițiile legii. Proiectul de lege prevede și posibilitatea ca serviciile de ocupare pe piața muncii să fie realizate de furnizori de servicii finanțate din alte surse decât bugetul asigurărilor pentru șomaj, care vor fi acreditați de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale.

6. Reglementarea cadrului instituțional, cu precizarea atribuțiilor ce revin Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, ministerelor și agențiilor guvernamentale, organizațiilor sindicale și patronale, prefecturilor și administrației locale. Pentru corelarea la nivel național a strategiilor, politicilor și activităților pe piața muncii se înființează Comisia Națională de Promovare a Ocupării Forței de Muncă, alcătuită din reprezentanți ai ministerelor, departamentelor și agențiilor din subordinea Guvernului, din președinții confederațiilor sindicale și ai organizațiilor patronale reprezentative la nivel național.

7. Răspunderea juridică, fiind stabilite sancțiunile ce vor fi aplicate în cazul nerespectării prevederilor legii.

8. Reglementarea, în cadrul capitolului „Dispoziții tranzitorii și finale”, a modului de soluționare a diferitelor situații care pot să apară, la data intrării în vigoare a legii, în legătură cu drepturile stabilite înainte și după această dată.

La elaborarea proiectului de lege au fost avute în vedere prevederile următoarelor reglementări comunitare, fiind urmărită preluarea principiilor de bază ale acestora:

- Decizia Consiliului nr. 63 din 19 ian.2001 privind liniile directoare pentru politicile de ocupare a forței de muncă în statele membre pentru anul 2001;

- Rezoluția Consiliului nr.384Y0621 (01) privind contribuția inițiativelor locale de ocupare pentru combaterea șomajului;

- Rezoluția Consiliului nr. 385Y0104 (03) privind acțiunea de combatere a șomajului de lungă durată;

- Decizia nr. 98/2000 privind înființarea Comitetului pentru Ocupare;
- Rezoluția Consiliului nr. 390Y0627 (06) DIN 29 mai 1990 privind acțiunea de asistență a șomerilor de lungă durată.

Proiectul de lege creează cadrul juridic pentru adoptarea, aplicarea și finanțarea unor măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă în conformitate cu Liniile Directoare în domeniul ocupării.

În spiritul Rezoluției Consiliului din 22 februarie 1999 privind Liniile Directoare în domeniul ocupării, proiectul de lege pune accent pe trecerea de la măsuri pasive la măsuri active în domeniul ocupării.

În spiritul Deciziei Consiliului nr.397D0016 din 20 decembrie 1997 privind înființarea unui Comitet pentru Ocupare și Piața Forței de Muncă, proiectul de lege prevede înființarea Comisiei Naționale de Promovare a Ocupării Forței de Muncă, care, pe baza tendințelor dezvoltării economice și sociale și a evoluțiilor pe piața muncii, face propuneri pentru inițierea unor măsuri pro-active de combatere a șomajului prin politici fiscale, ajustări structurale, reconversie profesională.

Au fost luate în considerare prevederile Regulamentului (CEE) nr.1408/71 referitor la aplicarea sistemelor de securitate socială a angajaților, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor acestora care se deplasează în interiorul comunității și ale Regulamentului nr.574/72 care stabilește modalitatea de aplicare a Regulamentului (CEE) nr.1408/71, direct aplicabile după aderarea la Uniunea Europeană, în sensul că proiectul de lege prevede posibilitatea ca cetățenii străini să se asigure în caz de șomaj și să primească prestații. Totodată este prevăzută posibilitatea efectuării exportului acestei prestații, în anumite condiții reglementate în acordurile și convențiile internaționale la care România este parte.

De asemenea, au fost avute în vedere și instrumentele juridice internaționale, respectiv Convenția OIM nr.122/1964 privind politica de ocupare a forței de muncă și Convenția OIM nr.168/1988 privind promovarea angajării și protecția împotriva șomajului, proiectul de lege promovând angajarea și protecția împotriva șomajului.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, pe care îl supunem Parlamentului, spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută la art.74 alin.(3) din Constituție.

